

Cenjene rojakinje, dragi rojaki v Selah, spoštovani gostje!

Pred štirimi leti smo pri Katoliški akciji v Celovcu iskali poti in oblike za spremstvo človeka v duhu Kulture miru. Hitro smo se ustavili v obdobju najhujše stiske naših prednikov, da bi mogli zaslediti in doumeti osnovna merila človeškega ravnanja. Odločen upor krivičnemu in poniževalnemu režimu je najgloblja, najzahtevnejša in najbolj tvegana oblika varovanja nedotakljivosti dostojanstva slehernega človeka. Zato nas je prva pot vodila k vam, drage rojakinje in dragi rojaki, v Sele, in smo jeseni 2011 v spremstvu Tonija Olipa – Kališnika, v dveh dneh hodili po sledovih vzajemnega selskega upora v času strahovlade nemškega nacionalnega socializma. Tudi zasuti bunker pod Hlipovčnikom smo obiskali in se tam srečali s kmetom in podjetnikom Hanzijem Čertovom – Hlipovčnikom. Leto kasneje, decembra 2012, se je prvič srečala Iniciativa Hlipovčnik s ciljem, vsestransko spodbujati in utrjevati kulturo spominjanja za današnji čas in za prihajajoče rodove. Pogoji za reševanje zahtevnega izziva je bila pripravljenost sodelovanja kroga osebnosti, ki zagotavljajo vsebinsko in osebno krajevno navezanost kakor tudi strokovno presojo tako v luči zgodovinopisja kakor na ozadju socialnih ved.

Prepričani smo, da so prav Sele kraj, kjer se naj v duhu dragocene kulture spominjanja piše zgodovina o številnih zglednih rojakinjah in rojaki, ki so se od dneva priključitve in s tem izbrisa suverene domovine Avstrije javno uprli nemški strahovladi in uprlo se je celotno slovensko prebivalstvo Sel. Dezertacija, drznost tvegane neposlušnosti, oboroženi upor, medsebojna pomoč in podpora, vzajemna zaščita pred domačemu kulturnemu in jezikovnemu izročilu sovražnim režimom so dejanja globoke in trajne medsebojne povezanosti Selank in Selanov, ki skozi generacije razvijajo in krepijo svojo narodno in krščansko duhovno kulturo.

Naloga kulture spominjanja je, da za vse raznolike oblike upora proti krivičnim razmeram v družbi najde primerne javne oblike sporočanja in opominjanja današnjim in prihodnjim rodovom. Tako v sodelovanju s Katoliškim prosvetnim društvom Planina vračamo s posebnim spomenikom pred farnim domom po zamisli kiparja Valentina Omana in Hanzija Čertova vsem 41. žrtvam nemškega

nacionalnega socializma v Selah njihovo dostojanstvo. Z izdajo zgodovinsko znanstvene študije o času vojnega nasilja v Selah želimo poglobiti stvarno razpravo o polpretekli zgodovini. Načrtujemo umetniško oblikovane spominske kraje, posvečene vsaki od 13. obglavljenih žrtev iz Sel in okolice. Rekonstrukcija bunkerja pod Hlipovčnikom je npr. tak poseben kraj spominjanja, kraj hrepenečega upanja na prihajajočo, dan za dnem težko pričakovano zmago nad smrtonosnim »germanizmom«, kakor je v svoj dnevnik zabeležil Tomaž Olip. Razstava starih slik v farnem domu je vabilo vsem rojakinjam in rojakom, da po svojih močeh pomagata pri opisovanju in razlaganju težkih časov. Spremna izobraževalna ponudba pa naj posreduje strokovno informacijo in potrebno stalno razpravo o temeljih dostojnega človeškega sožitja.

Eine Kultur des Erinnerns ist angewiesen auf persönliches Engagement, auf Menschen, offen für die eigene und die zahlreichen Geschichten ihrer Mitmenschen im jeweiligen Lebensumfeld. Also, braucht eine Kultur des Erinnerns die Bereitschaft zur konstruktiven Auseinandersetzung auf der Grundlage vielfältiger Herangehensweisen: auf persönlicher, kulturell-künstlerischer wie auch auf historischer und sozialwissenschaftlicher Ebene. Die Mitarbeiterinnen und Mitarbeiter der Initiative Hlipovčnik decken dieses weite Spectrum ab. Zu ihnen zählen: Hanzi Čertov – Hlipovčnik, Brigitte Entner, Peter Gstettner, Janko Merkač, Milka Olip, Marko Oraže, Miha und Pavel Zablatnik.

Das Resultat sehr guter Zusammenarbeit mit Künstler Valentin Oman ist nun erfreulicher Anlass für das großartige Ereignis heute und hier in Sele/Zell. 70 Jahre nach der so stark ersehnten Befreiung aus dem jahrelangen Wahnsinn des deutschen nationalsozialistischen Terrorregimes erleben wir heute ein Beispiel für zeitgemäße und äußerst wertvolle Erinnerungskultur.

Drage rojakinje, cenjeni rojaki, naša naloga je, poskrbeti za kulturo spominjanja, ki bo mlademu rodu v podporo pri reševanju izzivov mirnega sožitja v prihodnosti. Vsaka in vsak je povabljen in povabljen k sodelovanju.

Pavel Zablatnik